

Lista tematów na ustny egzamin maturalny z języka polskiego w roku szkolnym 2013/2014.

LITERATURA

1. Dylematy człowieka wobec Boga i własnej egzystencji. Odwołaj się do utworów literackich wybranych epok.
2. Świat przedstawiony w realistycznej powieści pozytywistycznej. Określ jego cechy i funkcje, analizując wybraną powieść.
3. Zaprezentuj i porównaj refleksje na temat roli poety i poezji we współczesnym świecie w wybranych wierszach polskich noblistów: Wisławy Szymborskiej i Czesława Miłosza.
4. Świat przedstawiony w powieści awangardowej. Scharakteryzuj różne sposoby jego kreowania, odwołując się do wybranych dzieł.
5. Rozterki i niepokoje człowieka przełomu wieków wyrażone w poezji młodopolskiej i współczesnej. Omów na wybranych przykładach.
6. Analizując wybrane utwory liryczne, scharakteryzuj różne sposoby rozrachunku poety z własną przeszłością.
7. Sposoby i funkcje odwołań do tradycji antycznej w twórczości Zbigniewa Herberta. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych wierszy poety.
8. Porównaj istotę symbolicznego wykorzystania motywu drogi krzyżowej w literaturze romantycznej i współczesnej.
9. Odwołując się do wybranych utworów, omów i porównaj dydaktyczny charakter literatury dwóch wybranych epok.
10. Dokument i parabola jako dwa sposoby mówienia o rzeczywistości. Omów temat, wykorzystując wybrane teksty.
11. Sposoby kreowania portretów zdrajców ojczyzny w literaturze polskiej. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów dziewiętnastego wieku.
12. Analizując wybrane teksty, omów cele i funkcje twórczości kabaretowej.
13. Twórczość literacka jako dokument swoich czasów. Przedstaw temat, odwołując się do autorów różnych epok.
14. Dramat człowieka uwikłanego w swój czas historyczny. Omów problem, analizując wybrane utwory literatury XX wieku.
15. Na przykładach wybranych utworów literatury średniowiecznej i barokowej przedstaw i omów sposób funkcjonowania motywu vanitas .

16. Obrazy wielkich miast i ich funkcje w literaturze XIX wieku. Odwołaj się do wybranych utworów literackich.
17. Człowiek w poszukiwaniu celu i sensu życia. Omów różne jego obrazy w literaturze, odwołując się do wybranych bohaterów literackich XIX i XX wieku.
18. Oceny narodu polskiego wyrażone w literaturze. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów XIX wieku.
19. Odwołując się do wybranych utworów literackich, zaprezentuj renesansowe koncepcje pojmowania życia i człowieka.
20. Odwołując się do wybranych przykładów literackich, zanalizuj różne sposoby utrwalania tradycji homeryckiej w literaturze polskiej.
21. Niezawinione cierpienie i różne próby jego uzasadnienia. Przedstaw problem, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
22. Poezja prawdy i heroizmu etycznego. Przedstaw problem, nawiązując do twórczości poetów współczesnych.
23. Katastrofizm historiozoficzny w literaturze. Przedstaw różne oblicza zjawiska na podstawie wybranych utworów.
24. Kobiety o kobietach. Zaprezentuj temat, odwołując się do wybranych bohaterek utworów literackich, których autorami są kobiety.
25. „Nikt nie może być szczęśliwy, kto dba tylko o siebie.” Rozważ myśl Seneki, przyglądając się postawom wybranych bohaterów literackich.
26. Przedstaw sposoby prezentowania i funkcje motywu biesiady w wybranych utworach literatury polskiej.
27. Dokonując analizy wybranych utworów literackich XIX i XX wieku, przedstaw główne założenia estetyki naturalistycznej i jej funkcje w utworze literackim.
28. Rozrachunek bohatera literackiego z własnym życiem. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów.
29. Przyczyny i skutki społecznego wyobcowania człowieka. Przedstaw je, dokonując analizy i porównania wybranych bohaterów literackich.
30. Niepokoje metafizyczne współczesnego człowieka i sposoby ich prezentowania w liryce. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów polskich poetów.
31. Funkcje tytułu i motto w utworze literackim. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów.
32. Moralistyka poetycka. Omów różne sposoby mówienia o wartościach i postawach, odwołując się do wybranych wierszy współczesnych poetów polskich.

33. Ewolucja postaw patriotycznych ukazanych w literaturze polskiej XIX wieku. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
34. Problematyka cierpienia w polskiej literaturze powojennej. Zaprezentuj różne jej ujęcia na przykładzie wybranych utworów.
35. Poeta - mistrz, artysta, rzemieślnik, obrońca... Zaprezentuj różne koncepcje twórcy w literaturze polskiej, odwołując się do wybranych utworów.
36. Role postaci nadprzyrodzonych w literaturze romantycznej. Określ je, analizując i interpretując wybrane teksty literackie.
37. Literackie kreacje zdobywców i odkrywców. Omów temat na wybranych przykładach.
38. Rola świata nadprzyrodzonego w dramatach różnych epok. Określ ją, analizując i interpretując wybrane utwory.
39. Prawda historyczna a literackie interpretacje historii. Scharakteryzuj problem w oparciu o wybrane teksty literackie.
40. Bogactwo i różnorodność inspiracji antycznych w polskiej literaturze. Omów zagadnienie na przykładzie twórczości wybranej epoki.
41. Nastrój grozy w dziele literackim. Przedstaw sposób jego budowania i skuteczność, odwołując się do wybranych utworów.
42. Deheroizacja bohatera literackiego w literaturze współczesnej. Przedstaw jej sposoby i omów jej przyczyny, odwołując się do wybranych utworów.
43. Sceptycy i entuzjaści. Scharakteryzuj różne kreacje bohaterów literackich na wybranych przykładach utworów różnych epok.
44. Powieść realistyczna a powieść modernistyczna. Wskaż podobieństwa i różnice tych poetyk powieściowych, dokonując analizy porównawczej dwóch wybranych utworów z literatury polskiej.
45. Różne sposoby wykorzystania biografii pisarza w jego tekście literackim. Przedstaw problem, porównując utwory dwóch wybranych twórców.
46. Postawa bohatera literackiego odzwierciedleniem ideałów epoki. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów literackich różnych epok.
47. Wizja losu ludzkiego w literaturze barokowej Omów zagadnienie na przykładzie wybranych utworów poetyckich.
48. Wspomnienia z dzieciństwa tematem utworów literackich. Omów funkcje tego motywu na przykładzie wybranych utworów z różnych epok.

49. Wizerunek Sarmaty w literaturze polskiej. Przedstaw jego ewolucję i porównaj sposoby kreowania na podstawie wybranych utworów.
50. Na wybranych przykładach omów zjawisko ewolucji dramatu jako gatunku literackiego.
51. Kobiety w twórczości pisarzy romantycznych. Na podstawie analizy wybranych dzieł literackich omów stereotyp kochanki romantycznej.
52. Motyw anioła w literaturze romantycznej. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów.
53. Literackie relacje z podróży. Omów różne sposoby ujęcia tematu na wybranych przykładach.
54. Ludowość w literaturze. Zaprezentuj różne sposoby inspiracji folklorem, dokonując analizy wybranych dzieł polskich pisarzy XIX w.
55. Wspomnienia o wielkich ludziach w literaturze. Na podstawie analizy wybranych utworów przedstaw i omów powody, dla których ich autorzy przywołują sylwetki wybitnych jednostek.
56. Literatura o tolerancji. Rozważ zagadnienie odwołując się do wybranych tekstów.
57. Dokumentaryzm jako sposób opisywania współczesnej rzeczywistości. Omów zjawisko na przykładach wybranych utworów.
58. Polska Mesjaszem narodów. Omów i porównaj sposoby ujęcia tego motywu w literaturze romantycznej i współczesnej, odwołując się do wybranych utworów literackich.
59. Zaprezentuj obraz świata i człowieka we współczesnej liryce, odwołując się do twórczości wybranego poety.
60. Rozpacz i nadzieja doświadczeniem człowieka. Omów temat na podstawie wybranych utworów.
61. Na wybranych przykładach omów różne sposoby obecności motywów antycznych i biblijnych w poezji współczesnej.
62. Przedstaw uniwersalne wartości twórczości Jan Pawła II.
63. Świat to labirynt, teatr, sen... Odwołując się do wybranych utworów, zaprezentuj różne koncepcje postrzegania świata w literaturze.
64. Motyw domu i rodziny w literaturze pozytywizmu. Przedstaw różne jego ujęcia na przykładzie wybranych utworów literackich.
65. Motyw podróży w literaturze polskiej. Omów różne jego ujęcia, odwołując się do wybranych dzieł.

66. Bogactwo tematyczne i formalne fraszki jako gatunku literackiego. Omów sposoby funkcjonowania fraszki w literaturze polskiej na przykładzie wybranych utworów z różnych epok.
67. Funkcja ironii w literaturze. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
68. Różne wykorzystanie motywów baśniowych i mitologicznych w literaturze. Zaprezentuj temat, odwołując się do wybranych utworów literackich z różnych epok.
69. Literackie ujęcie ideałów osobowych epoki średniowiecza oraz ich obecność w literaturze późniejszych epok. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów.
70. Polacy w satyrze i karykaturze literackiej. Omów sposoby i funkcje takiego przedstawiania Polaków, analizując wybrane utwory.
71. Analizując wybrane utwory, scharakteryzuj różne formy oraz cele publicystyki renesansowej lub oświeceniowej. Omów wykorzystywane w nich środki wyrazu.
72. Analizując wybrane utwory liryczne, scharakteryzuj różne sposoby rozrachunku poety z własną przeszłością.
73. Odwołując się do wybranych utworów, zaprezentuj różnorodne sposoby przedstawienia okresu okupacji w literaturze polskiej.
74. Wpływ pieniądza na życie bohaterów literackich. Przedstaw różne ujęcia tego problemu, odwołując się do wybranych utworów.
75. Cały świat to teatr- zaprezentuj koncepcje świata jako teatru w wybranych utworach.
76. Refleksje nad człowiekiem i człowieczeństwem w poezji Wisławy Szymborskiej. Przedstaw ich różnorodność na podstawie analizy wybranych utworów poetki.
77. Pokora jako jeden z motywów Biblii i literatury późniejszych epok. Omów różnorodne sposoby funkcjonowania motywu, odwołując się do wybranych utworów.
78. Omów różne koncepcje życia godnego, odwołując się do wybranych utworów literatury renesansu i współczesnej.
79. Artysta jako nietypowy bohater literacki. Przedstaw i porównaj kreacje tej postaci w wybranych utworach różnych epok.
80. Przedstaw obecność oraz funkcje wybranego motywu biblijnego w literaturze polskiej, odwołując się do utworów z różnych epok.
81. Przedstaw charakter kultury wiejskiej na przykładzie wybranych utworów z polskiej literatury różnych epok.
82. Obrazy konfliktów społecznych w literaturze. Omów i porównaj różne sposoby ich przedstawiania, odwołując się do wybranych dzieł literatury polskiej.

83. Jakie kryteria, Twoim zdaniem, powinny spełniać utwory tworzące podstawowy kanon lektur europejskich? Dokładnie je omów oraz zaprezentuj trzy utwory z literatury polskiej, które te kryteria spełniają.
84. Analizując „Kwiatki św. Franciszka” i wybrane utwory literatury polskiej ,wyrastające z tradycji franciszkańskiej, przedstaw zawartą w nich koncepcję ludzkiego istnienia.
85. Wyobcowanie współczesnego człowieka w świecie. Zaprezentuj temat, odwołując się do dramatów Sławomira Mrożka i Tadeusza Różewicza.
86. Istota i funkcje utworów parenetycznych literatury średniowiecza. Przedstaw problem, wykorzystując wybrane utwory epoki.
87. Omów różne sposoby i funkcje wykorzystania autobiografii przez pisarza na przykładzie wybranych utworów epoki romantyzmu.
88. Analizując wybrane przykłady, przedstaw przewroty społeczne i rewolucje jako temat literatury różnych epok.
89. Zaprezentuj motyw matki-Polki, odwołując się do wybranych dzieł literatury polskiej.
90. Powroty do lat dzieciństwa. Omów i porównaj różne ujęcia tego motywu w wybranych utworach literackich.
91. Motyw Arkadii w literaturze. Przedstaw różne jego ujęcia i funkcje w wybranych utworach różnych epok.
92. Przedstaw sposoby wyrażania uczuć do kobiety w liryce, odwołując się do twórczości wybranych poetów różnych epok.
93. Filozofia optymizmu w literaturze od starożytności do czasów współczesnych. Przedstaw sposoby wyrażania tego światopoglądu w wybranych utworach literackich.
94. Odwołując się do wybranych utworów, zaprezentuj różne sposoby przedstawiania totalitaryzmu w literaturze XX wieku.
95. Motyw wiosny w literaturze polskiej. Omów sposoby jego obecności i funkcje, odwołując się do wybranych dzieł.
96. Mity i legendy jako źródło inspiracji dla twórców literatury fantasy. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów.
97. Szaleństwo z miłości jako motyw literacki. Odwołując się do wybranych utworów z różnych epok, zaprezentuj i porównaj różne jego ujęcia.
98. Rola świata nadprzyrodzonego w dramatach różnych epok. Omów na wybranych przykładach.

99. Literackie portrety naukowców i wynalazców. Przedstaw ich ideały, sukcesy i porażki, ukazane w konkretnych utworach z literatury polskiej i obcej.

100. Radość istnienia jako temat literacki. Omów i porównaj różne sposoby wyrażania afirmacji życia w liryce polskiej na podstawie analizy wybranych wierszy.

101. „Nie poznamy prawdy, nie znając przyczyny.” Odwołując się do słów Arystotelesa, dokonaj oceny postaw moralnych wybranych bohaterów literackich, łamiących obowiązujące prawa i zasady postępowania.

102. Bohater-karierowicz. Zwracając uwagę na sposób kreowania tego typu bohatera, zaprezentuj i porównaj różne jego ujęcia w wybranych utworach literackich.

103. Kontrowersyjny obraz młodego pokolenia w twórczości Paulo Coelho. Odwołaj się do wybranych powieści tego autora.

104. Mit prometejski i sposoby jego obecności w literaturze późniejszych epok. Omów zagadnienie na przykładzie wybranych utworów z różnych epok.

105. Zaprezentuj konflikt pokoleń literackich jako zjawisko charakterystyczne dla przełomów epokowych i światopoglądowych. Przywołaj polemiczne teksty literackie z dwóch różnych epok.

106. Odwołując się do wybranych utworów z różnych epok, omów i porównaj literackie wizje młodości obecne w polskiej literaturze.

107. Pejzaż romantyczny. Omów sposoby jego przedstawiania i funkcje na podstawie analizy wybranych utworów romantycznych.

108. Światy nieludzkie w prozie XX w. Omów temat na podstawie wybranych utworów literackich.

109. Dokonując analizy wybranych utworów, omów problem związku między kompozycją utworu a wizją przedstawianego w nim świata.

110. Związki poezji polskiej XX wieku z twórczością Jana Kochanowskiego. Określ charakter tych związków, analizując wybrane utwory liryczne..

111. Różne obrazy szlacheckiego dworu w utworach narracyjnych. Przedstaw i porównaj sposoby ich kreowania na podstawie wybranych utworów.

112. Literackie portrety kochanków. Scharakteryzuj różne sposoby ich kreowania na przykładzie wybranych utworów literackich.

113. Batalistyka w literaturze. Zaprezentuj zagadnienie na wybranych przykładach literackich.

114. Motywy muzyczne i ich funkcje w literaturze. Omów temat, odwołując się do wybranych przykładów.

115. Obraz utraconej ojczyzny w literaturze różnych epok. Zaprezentuj i porównaj różne ujęcia tego motywu.

116. Odwołując się do wybranych utworów z XIX i XX wieku, zaprezentuj różne literackie portrety kobiet.

117. Różne portrety idealistów w literaturze. Odwołując się do wybranych bohaterów z literatury polskiej i obcej, zaprezentuj i porównaj wybrane ujęcia tego motywu.

ZWIĄZKI LITERATURY Z INNYMI DZIEDZINAMI SZTUKI

118. Awangardowość sztuki dwudziestolecia międzywojennego. Określ jej charakter, odwołując się do wybranych dzieł literackich i malarskich.

119. Obraz Kujaw i okolic w tekstach kultury. Omów na wybranych przykładach.

120. Motyw pojedynku w literaturze i sztuce. Omów różne jego ujęcia, odwołując się do wybranych dzieł.

121. Literacka i filmowa wizja PRL-u. Omów problem na podstawie wybranych przykładów.

122. Interpretując prozę wybranego twórcy uzasadnij, jakie dzieła malarskie mogłyby stanowić jej plastyczny odpowiednik. Uwzględnij nastrój, temat, środki obrazowania, konwencję artystyczną itp.

123. Motyw Pasji. Interpretując wybrane przykłady realizacji tego motywu w literaturze, filmie i malarstwie, zwróć uwagę na specyfikę środków obrazowania typowych dla różnych dziedzin artystycznych.

124. Obraz Sądu Ostatecznego w literaturze i sztuce różnych epok. Omów na dowolnie wybranych przykładach, oceniając wpływ takiej wizji na świadomość człowieka.

125. Obecność didaskaliów w ekranizacjach filmowych. Omów na podstawie analizy wybranych ekranizacji polskich dramatów.

126. "Małe ojczyzny" w literaturze i sztuce. Zanalizuj wybrane dzieła.

127. Literackie i fotograficzne świadectwa czasu wojny. Zaprezentuj i porównaj wartości poznawcze interpretowanych przykładów literatury faktu i zdjęć reportażowych.

128. Analizując wybrane utwory literackie i dzieła malarskie epoki romantyzmu, przedstaw zawarte w nich romantyczne widzenie świata i człowieka.

129. Wizerunek Żyda w literaturze i filmie XX wieku. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.

130. Kult młodości w kulturze romantycznej i współczesnej. Porównaj istotę zjawiska, odwołując się do wybranych tekstów kultury (np. literatura, sztuka, film, reklama).

131. Przedstaw i porównaj sposoby tworzenia wizerunku Matki Boskiej w wybranych utworach literackich i dziełach malarskich.
132. Dzieło malarskie jako interpretacja tekstu literackiego. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
133. Różne sposoby tworzenia nastroju grozy w literaturze i sztuce. Przedstaw je, odwołując się do wybranych dzieł literackich, plastycznych i filmowych.
134. Przedstaw wybitne kreacje aktorskie w wybranych adaptacjach filmowych utworów literackich i porównaj je z postaciami pierwowzorów.
135. Na przykładzie wybranych dzieł sztuki (literatura, rzeźba, malarstwo, itp.) omów różne sposoby przedstawiania motywu przemijania.
136. Różnorodne ujęcia motywu pożegnania w literaturze i malarstwie. Zaprezentuj je, odwołując się do wybranych przykładów.
137. Literackie i malarskie przetworzenia mitu o Ikarze. Omów funkcjonowanie, sposoby nawiązań i artystyczne efekty, odwołując się do wybranych przykładów.
138. Motyw wędrówki w literaturze i filmie. Omów jego ujęcia w tak odmiennych tekstach kultury.
139. Odwołując się do wybranych przykładów, omów zjawisko kiczu w literaturze i sztuce.
140. Artystyczne ujęcia macierzyństwa w literaturze i sztukach plastycznych. Przedstaw je w oparciu o analizę wybranych dzieł.
141. Motyw powrotu do domu rodzinnego w literaturze i sztuce. Omów różne jego ujęcia, analizując wybrane dzieła.
142. Błazen jako głupiec i mędrzec. Zanalizuj i porównaj różne wizerunki tej postaci w wybranych dziełach literackich i tekstach kultury.
143. Ars moriendi. Przedstaw motyw na przykładach literackich i malarskich z różnych epok.
144. Sposoby ukazywania problemu poczucia wyobcowania człowieka współczesnego w świecie. Przedstaw je, analizując wybrane teksty kultury (literatura, malarstwo, muzyka, film, plakat, itp.).
145. Realizm i symbolizm w literaturze i malarstwie. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
146. Różne sposoby wykorzystania motywu tańca. Omów problem, odwołując się do przykładów z literatury i sztuki.
147. Piękno ludzkiego ciała widziane oczyma twórców. Omów problem, odwołując się do literatury i sztuki współczesnej.

148. Symbol jako środek wyrazu w poezji i malarstwie. Omów zagadnienie, dokonując analizy wybranych dzieł.

JĘZYK

149. W kręgu onomastyki. Dokonaj oceny imion ostatnich czasów pod względem ich pochodzenia i popularności.

150. Historia w nazwach zapisana. Zanalizuj znaczenie i pochodzenie wybranych nazw miejscowości w Twojej okolicy lub regionie oraz poklasyfikuj zgromadzone przykłady nazw miejscowych.

151. Tak mówią znani Polacy. Scharakteryzuj język dwóch przedstawicieli świata polityki, kultury lub sportu na podstawie analizy zgromadzonego materiału (teksty prasowe i/lub nagrania).

152. Na przykładach wybranych tekstów reklamowych omów środki językowe, pełniące funkcję perswazyjną.

153. Stylizacja biblijna w utworze literackim. Omów jej cechy oraz funkcje, odwołując się do wybranych przykładów z różnych epok.

154. Nie tylko słowo jest komunikatem. Przedstaw, na wybranych przykładach telewizji, kina, życia codziennego, skuteczność komunikatu niewerbalnego.

155. Omów zjawisko manipulacji językowej na przykładzie wybranych współczesnych tekstów propagandowych lub reklamowych.

156. Analizując wybrane teksty, omów cele i funkcje twórczości kabaretowej.

157. Językowe sposoby kreowania świata w reklamie telewizyjnej. Przedstaw je na przykładzie celowo zgromadzonego materiału.

158. Współczesne anglicyzmy w języku handlu i reklamy. Na podstawie analizy zebranego materiału językowego, oceń funkcjonalność zapożyczeń angielskich i zasadność wprowadzenia ich do polszczyzny.

159. Językowe sposoby wyrażania uczuć w listach. Omów zagadnienie na przykładzie analizy barokowych listów Jana III Sobieskiego do Marysieńki i wybranych listów polskich romantyków (np. Juliusza Słowackiego, Zygmunta Krasińskiego, Adama Mickiewicza, itp.).

160. Metaforyka poezji śpiewanej. Przedstaw walory artystyczne i językowe wybranych utworów poezji śpiewanej.

161. Omów język wybranej postaci literackiej. Uwzględnij cechy językowe, ujawniające jej osobowość i przynależność środowiskową.

162. Biblizmy we współczesnej polszczyźnie. Omów zagadnienie na podstawie zgromadzonego materiału językowego.

163. Odwołując się do wybranych utworów, zanalizuj sposoby i funkcje literackich zastosowań stylów użytkowych.

164. Zrozumieć muzykę pop. Analiza wybranych tekstów popularnego wykonawcy muzycznego. Dokonaj charakterystyki zawartych w niej motywów, walorów kompozycyjnych, językowych itp.

165. Język komiksu i jego rola w kreowaniu obrazu świata przedstawionego w tej formie wypowiedzi. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.

166. Wpływ rozwoju techniki na współczesny język potoczny. Omów problem na podstawie wybranych przykładów.

167. Wieloznaczność wyrazu i jej konsekwencje dla procesu komunikacji. Omów zagadnienie na wybranych przykładach tekstów kabaretowych.

168. Analizując zgromadzony materiał językowy, scharakteryzuj zapożyczenia we współczesnym języku polskim. Oceń ich celowość.

169. Cechy języka wybranej subkultury. Przedstaw zagadnienie w oparciu o zebrany przez siebie materiał językowy.

170. Na podstawie zgromadzonego materiału językowego scharakteryzuj język wybranego czasopisma młodzieżowego. Zwróć w nim szczególną uwagę na sposoby kreowania za pomocą środków językowych określonej postawy wobec rzeczywistości.

171. Komizm językowy w tekstach satyrycznych i kabaretowych. Omów zagadnienie na podstawie analizy wybranych utworów.

